

IZVJEŠTAJ O RADU
DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA
RADIJACIJSKU I NUKLEARNU SIGURNOST
ZA 2014. GODINU

NAJVAŽNIJE AKTIVNOSTI I STANJE U OBLASTI RADIJACIJSKE I NUKLEARNE SIGURNOSTI

Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljem tekstu Agencija) uspostavljena je Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj 88/07). Funkcije i nadležnosti Agencije propisane su članom 8. Zakona a kao najvažnije mogu se izdvojiti izdavanje dozvola (autorizacija) za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja, obavljanje inspeksijskog nadzora u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti i donošenje propisa (regulative) iz oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti.

U 2014. godine Agencija je podnijela Izvještaj o stanju radijacijske i nuklearne sigurnosti u BiH za 2013. godinu Parlamentarnoj skupštini BiH (u daljem tekstu PS BiH). Podnešeni Izvještaj je razmatran i usvojen na 72. sjednici Predstavničkog doma PS BiH održanoj 04.09.2014. godine.

Izuzimajući navedeni Izvještaj i izradu podzakonskih propisa iz oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti o kojoj će biti riječi u narednom poglavlju, kao najvažnije aktivnosti Agencije izdvajamo:

U Sektoru za autorizaciju Agencije izvršena je obrada:

- 98 izdatih licenci za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja;
- 49 izdatih obnovljenih licenci za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja;
- 7 izdatih registracija za obavljanje djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja;
- 48 notifikacija djelatnosti s izvorima jonizirajućeg zračenja;
- 126 odobrenja za promet radioaktivnih izvora i skladištenje izvora;
- 1 rješenje o pristupu informacijama;
- 3 zaključka za spajanje predmeta i okončavanje predmeta po zahtjevu stranke.

U inspektoratu Agencije izvršeno je:

- 273 kontrola pravnih lica koja posjeduju izvore jonizirajućeg zračenja i obavljaju djelatnost sa istim;
- 95 izdatih rješenja o otklanjanju nedostataka pravnim licima;
- 4 izdata rješenja o uklanjanju izvora jonizirajućeg zračenja nepoznatog vlasnika.

Ostale aktivnosti Agencije:

Vijeće ministara BiH je donijelo sljedeće odluke o usvajanju:

- Državnog programskog okvira saradnje između Internacionalne agencije za atomsku energiju i BiH u oblasti tehničke kooperacije za period 2014-2019 na 104. Sjednici održanoj 08.07.2014. godine.
- Državnog akcionog plana o hitnim slučajevima zaštite stanovništva od jonizirajućeg zračenja u slučaju vanrednog događaja, nuklearnog udesa ili nastanka nuklearne štete na 107. Sjednici održanoj 10.09.2014. godine.
- Integrisanog plana podrške za nuklearnu sigurnost na 109. Sjednici održanoj 01.10.2014. godine.

Od najvažnijih aktivnosti iz stanja u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti želimo ponovo posebno naglasiti aktivnosti na iznalaženju rješenja za centralno skladište radioaktivnog otpada u BiH.

Trenutno stanje u BiH i dalje je nepromjenjeno tj. u BiH postoji privremeno skladište radioaktivnog otpada u vlasništvu Vlade Federacije BiH koja nije nadležna za skladištenje otpada sa teritorije Republike Srpske. Prema Zajedničkoj konvenciji o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada koja je stupila na snagu 31.10.2012. godine obaveza BiH je da posjeduje Centralno skladište radioaktivnog materijala u koje će se skladištiti radioaktivni otpad nastao na prostoru cijele BiH koji je u najvećem postotku historijski otpad. Kako je ranije naglašavano, trenutno stanje u BiH je da se sa prostora Federacije BiH može skladištiti radioaktivni otpad, dok otpad sa prostora Republike Srpske biva skladišten samo u vanrednim situacijama.

U toku 2014. godini nažalost nije još uvijek definisan prostor za centralno skladište radioaktivnog materijala koji se više ne koristi iako je usvojena Strategija radioaktivnog otpada u BiH.

ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI

Izveštaj o stanju radijacijske i nuklearne sigurnosti za 2013. godinu usvojen je od strane Predstavničkog doma PS BiH na 72. sjednici održanoj 04.09.2014. godine, kao i od strane Doma naroda PS BiH na 41. sjednici od 10.09.2014. godine.

Strategijski plan razvoja Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u periodu 2015 – 2018 je djelimično pripremljen u toku 2014. godine i u toku 2015. godine će biti usklađen sa Odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH shodno donesenoj metodologiji.

Ovom strategijom planira se unapređenje sistema zaštite od jonizirajućeg zračenja u BiH, uloge i razvoja Agencije u tom sistemu, te daje ciljeve, metode i resurse za dostizanje tih ciljeva a sve u skladu sa srednjoročnim planiranjem, praćenjem i izvještavanjem definisane propisanim metodologijama.

Agencija je toku 2014. godine, prateći međunarodne konvencije, EU direktive, ICRP 113 i preporuke IAEA, donijela sljedeće podzakonske akte:

- Strategija upravljanja radioaktivnim otpadom u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 1/14)
- Pravilnik o granicama sadržaja radionuklida u hrani, hrani za životinje, lijekovima, predmetima opće upotrebe, građevinskom materijalu i drugoj robi koja se stavlja u promet ("Službeni glasnik BiH" broj 54/14)
- Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti u okolišu ("Službeni glasnik BiH" broj 54/14)
- Pravilnik o priznavanju statusa kvalificiranog eksperta ("Službeni glasnik BiH" broj 84/14)

Agencija je, u 2014. godini, pripremila sljedeće nacрте podzakonskih akata, koji su u završnoj fazi:

- Nacrt Pravilnika o obuci iz zaštite od jonizirajućeg zračenja
- Nacrt Pravilnika o tehničkim servisima za zaštitu od jonizirajućeg zračenja
- Nacrt Pravilnika o autorizaciji lica odgovornog za zaštitu od zračenja
- Nacrt Pravilnika o upravljanju radioaktivnim otpadom

Agencija je takođe u toku 2014. godine radila na pripremi nacрта izmjena i dopuna sljedećih podzakonskih akata:

- Pravilnik notifikaciji i autorizaciji pravnih lica koje koriste izvore jonizirajućeg zračenja
- Pravilnik o uslovima za promet i korištenje izvora jonizirajućeg zračenja

Agencija je, u toku 2014. godini, završila Državni akcioni plan o hitnim slučajevima zaštite stanovništva od jonizirajućeg zračenja u slučaju vanrednog događaja, nuklearnog udesa ili nastanka nuklearne štete (u daljem tekstu: Plan), kojim se predviđaju mjere koje preduzimaju institucije BiH a koje se odnose na zaštitu stanovništva u slučajevima hitnih radijacionih vanrednih situacija, koji je usvojen od strane Vijeća ministara u septembru 2014. godine te se čeka njegovog usvajanja od strane Parlamentarne skupštine BiH.

Takođe, Agencija je pripremila nacrt Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost koji je usklađen sa Odlukom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave BiH („Službeni glasnik“ broj 30/13) i Odlukom o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH („Službeni glasnik“ broj 30/13). Nacrt Pravilnika je odobrilo Ministarstvo pravde BiH i čeka se saglasnost od Ureda za zakonodavstvo i Ministarstva finansija i trezora BiH kako bi se isti uputio Vijeća ministara BiH na saglasnost.

ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH UGOVORA

Pripremljen je Nacrt Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Srbije o saradnji u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti koji je dostavljen Vijeću ministara na usvajanje.

Memorandum o razumijevanju između Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH i Komisije za zaštitu od zračenja Albanije je potpisan 07.11.2014. godine.

EUROPSKE INTEGRACIJE

Saradnja Agencije sa institucijama Europske unije se uglavnom odvija kroz transpoziciju Europskih direktiva EURATOM u zakonodavstvo BiH i implementaciju IPA projekta za oblast zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

U 2014. godini započeta je implementacija projekata iz ciklusa IPA 2011:

Jačanje tehničkih kapaciteta nuklearnih regulatornih tijela na zapadnom Balkanu (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Kosovo¹, Crna Gora i Srbija).

Pored implementacije IPA projekta saradnja Agencije sa institucijama Evropske unije se nastavlja odvijati kroz EURDEP mrežu.

Državni inspektori za radijacijsku i nuklearnu sigurnost su učestvovali na radionicama u organizaciji EU o Odbrani usljed hemijske, biološke, radiološke i nuklearne prijetnje (CBRN).

Početkom decembra 2014. godine eksperti za monitoring okoliša posjetili su Regionalni ured Agencije u Banja Luci u svrhu mogućeg novog projekta bilateralne saradnje između BiH i Belgije u ovoj oblasti.

SARADNJA SA MEĐUNARODNOM AGENCIJOM ZA ATOMSKU ENERGIJU (IAEA)

¹ Under UNSCR 1244/1999

Prema Zakonu Agencija je državni partner BiH za saradnju sa IAEA u vezi svih pitanja iz oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti.

Program tehničke kooperacije se implementira kroz nacionalne, regionalne i interregionalne projekte u ciklusima od po dvije godine, te je u sklopu navedenog Agencija imala niz i sastanaka u BiH:

- Posjeta experta za kondicioniranje radioaktivnih izvora kategorije 3, 4 i 5 koja je održana od 13.-17.01.2014. godine u sklopu Interregionalnog projekta „Strengthening Cradle-to-Grave Control of Radioactive Sources in the Mediterranean Region“.
- Sastanak relevantnih institucija BiH vezano za Integrisani plan podrške za nuklearnu bezbjednost održan u Sarajevu 04. – 06.02.2014.godine.
- Ekspertska misija za pregled Studijskog slučaja i procjene istog za skladište radioaktivnog otpada održana 20.03.2014. godine u Sarajevu.
- Regionalni trening kurs za hibridno snimanje: SPECT/CT i PET/CT održan na Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu 16. – 20.06.2014. godine na kojem su bili predstavnici više od petnaest europskih država.
- Ekspertska misija za edukaciju softverskog programa (SAFRAN) održana 21.-25.07.2014. godine u Sarajevu.
- Nacionalni trening kurs zaštite od zračenja u medicini održan na Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu od 22-26.09.2014. godine.
- Druga ekspertska misija za pregled Studijskog slučaja i procjene istog za skladište radioaktivnog otpada održana od 29.09.-02.10.2014. godine u Sarajevu.
- IAEA Regionalna radionica o uspostavljanju Nacionalne strategije za edukaciju i trening u oblasti zaštite od zračenja, transporta radioaktivnih materijala i skladištenja radioaktivnih izvora održana u Sarajevu 04. – 07.11.2014. godine na kojoj su bili prisutni predstavnici 16 država.
- II trening kursu za doktore specijaliste medicine rada iz BiH koji obavljaju zdravstvenu kontrolu osoba profesionalno izloženih jonizirajućem zračenju 11.-13.11.2014. godine u Sarajevu.
- Posjeta IAEA inspektora „Safeguard“ u periodu od 03.-04 .12.2014. godine i obilazak 4 lokacije.

U svojstvu partnera ispred Bosne i Hercegovine Agencija je predložila, a IAEA odobrila, tri nacionalna projekta za ciklus TC 2014-15 i to:

1. *Providing Radioelement Mapping (BOH/7/003) – Budžet projekta iznosi 215 800 eura*
2. *Strengthening Radiation Protection in Medicine (BOH/9/005) - Budžet projekta iznosi 185 100 eura*
3. *Strengthening Radioactive Waste Management (BOH/9/006) - Budžet projekta iznosi 329 900 eura*

Međunarodna agencija za atomsku energiju je, u okviru projekta BOH 9004, donirala Agenciji opremu za mjerenje nivoa zračenja i kontaminaciju površina, koja će biti korištena u svrhu kontrole implementacije legislative koja reguliše zaštitu zdravlja stanovništva, profesionalno izloženih lica i pacijenata od izvora jonizirajućeg zračenja.

PLANIRANI I REALIZOVANI PROGRAMSKI ZADACI

Od planiranih programskih zadataka za 2014. godinu sljedeći su realizovani u potpunosti ili djelimično:

- Strategijski plan razvoja Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u periodu 2015 – 2018 je djelimično pripremljen u toku 2014. godine i u toku 2015. godine će biti usklađen sa Odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH shodno donesenih metodologiji.
- Nacrt Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost je odobrilo Ministarstvo pravde BiH i čeka se saglasnost od Ureda za zakonodavstvo i Ministarstva finansija i trezora BiH kako bi se isti uputio na saglasnost Vijeću ministara BiH.
- Pripremljen je Nacrt Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Srbije o saradnji u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti koji je dostavljen Vijeću ministara na usvajanje.
- Memorandum o razumijevanju između Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH i Komisije za zaštitu od zračenja Albanije je potpisan 07.11.2014. godine.
- Zajednički protokol o primjeni Bečke konvencije i Pariške konvencije od 21.09.1988. godine poslan je MVP BiH za pokretanje procedure.

PRORAČUNSKA SREDSTVA

U toku 2014. godine odobreni budžet za našu Agenciju bio je KM 935.000. Izvršenje budžeta za prvih devet mjeseci 2014. godine iznosi KM 629.426. U decembru mjesecu je zatraženo od MFiT prestrukturiranje ušteđenih sredstava u iznosu od KM 17.000 (za nabavku specijalne opreme dodatnih KM 11.000 i za izdatke telefonskih i poštanskih usluga KM 6.000, što je umanjeno na pozicije ugovorene usluge za KM 17.000).

Na ime prihoda od taksi za izdavanje licenci i autorizacija, na podračun Agencije jedinstvenog računa trezora BiH za prvih devet mjeseci 2014. godine uplaćeno je KM 102.110.